

Щотижнева аналітична записка №37 стосовно змін законодавства у сфері економіки і фінансів, які мають вплив на імплементацію Україною acquis ЄС, за період з 23 жовтня до 29 жовтня 2023 року

За період з 23 жовтня 2023 року до 29 жовтня 2023 року:

- ✓ Президентом України ухвалено 16 документів, з них **14 указів та 2 розпорядження**;
- ✓ Кабінет Міністрів України ухвалив 6 нормативно-правових актів (НПА), з них **4 постанови та 2 розпорядження**;
- ✓ Правління Національного Банку України ухвалило **3 постанови**;
- ✓ у Верховній Раді України зареєстровано 29 ініціатив, з них **25 законопроектів та 4 проекти постанов**, Кабінетом Міністрів України ініційовано **6 законопроектів**, народними депутатами України ініційовано **19 законопроектів та 4 проекти постанов**.
- ✓ 23 жовтня, відбулась зустріч Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольги Стефанішиної з послами держав-членів Європейського Союзу. Зустріч відбулась напередодні публікації щорічного звіту Європейської Комісії про розширення, в якому йтиметься і про Україну.

[Делегацію європейських дипломатів очолила новопризначений Посол ЄС в Україні Катаріна Матернова.](#)

Віцепрем'єрка нагадала, що за рік Україна здійснила важливі перетворення у сфері верховенства права, зокрема було перезавантажено ключові органи судової системи. Крім того, відтепер, вперше в історії України обрання суддів Конституційного Суду відбуватиметься на прозорій конкурсній основі. Україна привела національне законодавство з регулювання медіа і реклами у відповідність до міжнародних норм, що було визнано в проміжній оцінці ЄС. Також було ухвалено Закон про національні меншини (спільноти) та зміни до нього у відповідності до рекомендацій Венеційської Комісії. У своїх виступах послы держав-членів ЄС відзначили досягнення України, зокрема щодо посилення боротьби з корупцією.

«Наша головна мета – щоб все, що здійснюється в Україні в сфері боротьби з корупцією, викликало довіру та визнавалося нашими партнерами, які є основними інвесторами у виживання України як держави під час війни та нашого повоєнного відновлення», – додала О.Стефанішина. Уряд України, не чекаючи офіційного старту переговорного процесу, вже розпочав необхідну підготовку до нього. Так, було ініційовано селф-скринінг відповідності національного законодавства України праву ЄС. Понад 80 органів державної влади та державних установ вже проаналізували близько 28 тисяч актів законодавства ЄС.

«Євроінтеграція стала одним з ключових джерел потужної мобілізації всередині країни від початку війни. Українські військові, які захищають нас на полі бою, слідкують за всім, що Україна робить для наближення з ЄС. Рішення про початок переговорів про вступ з Україною є важливим кроком, що зміцнить єдність, лідерство Об'єднаної Європи», – додала вона.

- ✓ У Брюсселі відбулася розширена [зустріч європейської частини Парламентського Комітету Асоціації Україна-ЄС](#)

У засіданні взяли участь депутати Верховної Ради України та їхні колеги з Європейського

Парламенту. Учасники обговорили стан прогресу України у виконанні семи умов, якими супроводжувалося надання кандидатського статусу на вступ до ЄС. А також підтримку України з боку ЄС у контексті численних криз і середовища глобальної безпеки, що стрімко змінюється.

Співголова Парламентського Комітету асоціації з українського боку Вадим Галайчук зазначив, що прогрес України у виконанні семи умов щодо кандидатства є суттєвим. «Ми розуміємо, що після звіту Єврокомісії щодо розширення ми матимемо додаткові виклики. Тому погодилися, що після того, як звіт буде оприлюднено, проведемо зустріч Парламентського Комітету Асоціації, щоб обговорити, як ми можемо змінити та адаптувати нашу роботу, враховуючи ці завдання і виклики», — сказав Вадим Галайчук. Він зауважив, що допомога Європейського парламенту під час виконання Україною семи умов була дуже важливою. Завдяки їй, і Україна, і ЄС мали розуміння процесу та вимог. За словами Співголови ПКА з українського боку, Україна майже повністю виконала усі сім вимог. Залишаються деякі двосторонні питання, як от питання нацменшин, які все ще у процесі виконання.

Перша заступниця Голови Української частини ПКА Іванна Климпуш-Цинцадзе наголосила, що виконання Україною семи вимог ЄС — це спільна роботи багатьох політичних сил в українському Парламенті. «Тішуся, що Європейська Комісія надала попередню усну оцінку щодо прогресу у виконанні цих вимог. Це дало змогу нам пріоритизувати завдання і чітко розуміти деталі за кожним із пунктів», — сказала Іванна Климпуш-Цинцадзе. Вона зауважила, що наразі все ще залишаються завдання у сфері боротьби з корупцією, над якими Україні треба працювати. Це, зокрема, посилення спроможностей НАБУ, а також незалежності САП. «Законопроекти, що регулюють ці питання, були зареєстровані у Верховній Раді. Сподіваюся, вони будуть винесені на пленарні засідання невдовзі», — сказала Іванна Климпуш-Цинцадзе. Вона також закликала усі гілки влади в Україні та громадянське суспільство мобілізуватися і продемонструвати таку ж єдність, як і перед наданням Україні кандидатського статусу з тим, щоби отримати політичне рішення про відкриття переговорів про членство в ЄС вже до кінця цього року.

Заступниця Голови Української частини ПКА Інна Совсун зазначила, що усі політичні сили в Україні єдині в трьох питаннях — це військова допомога Україні, щоб забезпечити перемогу над Росією, послаблення РФ, в тому числі санкції, які потребують подальшого посилення, а також європейська інтеграція України. В цьому контексті вона наголосила, що вкрай важливо працювати над посиленням інституційної спроможності України, бо обсяг роботи, який чекає на Україну є величезним.

Іванна Климпуш-Цинцадзе закликала європейських колег пам'ятати ціну свободи і демократичних цінностей, працюючи над санкціями проти РФ. «Іноді доводиться платити більше за їжу, щоб мати основне людське право — право на життя, право на майбутнє. Бо якщо Україна впаде, якщо вільний світ не спроможеться докласти достатньо зусиль, щоб перемогти Росію, — це стане ефектом доміно для нападу на інші вільні держави», — сказала вона.

Обговорюючи питання підтримки України з боку ЄС у контексті глобальної безпеки, Керівник Східноєвропейської програми та старший науковий співробітник з питань України Польського інституту міжнародних відносин Даніель Шеліговський зауважив, що війна Росії в Україні — це не війна за територію. Це війна на знищення держави Україна. Тому, будь які територіальні поступки жодним чином не вгамують Росію. Він впевнений, що Росія готується до тривалої війни в Україні, тому єдність США та ЄС у питанні підтримки України є, як ніколи, важливою.

Перелік законодавчих актів, що були ухвалені за період з 23 жовтня до 29 жовтня 2023 року із зазначенням, які *acquis* ЄС імплементуються такими законодавчими актами

□ **Проект** №6233/П1 Постанови про повернення на доопрацювання проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 21 Закону України "Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів" від 23.10.2023

Народними депутатами – членами Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики запропоновано проект постанови, в якій запропоновано проект Закону України «Про внесення зміни до статті 21 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (реєстр. № 6233), поданий Кабінетом Міністрів України, повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

□ **Проект** №6233 Закону України “Про внесення зміни до статті 21 Закону України "Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів" від 29.10.2021

Метою поданого Урядом два роки тому законопроекту було продовження імплементації положень [Директиви 2014/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 3 квітня 2014 року](#) про заморожування та конфіскацію засобів та доходів, одержаних злочинним шляхом, в Європейському Союзі.

Прикро, що важливий урядовий законопроект, за два роки не був розглянутий в сесійній залі та не створено ефективні законодавчі механізми, які потрібні не лише для управління активами, конфіскованих в корупціонерів, а також вкрай необхідні для управління конфіскованими активами рф та її резидентів.

□ **Проект** Закону України №10177 “Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті” від 23.10.2023

Має забезпечити виконання Статей 431, 435 Глави 23 “Освіта, навчання та молодь” Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію щодо продовження імплементації положень;

Рекомендації 2008/C111/01 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF> про створення Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя;

Рекомендації 2006/143 Європейського Парламенту та Ради від 15 лютого 2006 року щодо подальшого європейського співробітництва у сфері забезпечення якості вищої освіти, забезпечення відповідності документам [Європейського простору вищої освіти](#) зокрема [Стандартам рекомендацій щодо забезпечення якості Європейському просторів вищої освіти](#), [Римському комюніке](#);

□ **Закон України** від 17 жовтня 2023 року № 3419-IX “Про внесення змін до Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" щодо політично значущих осіб”

Ухвалено Верховною Радою України **17 жовтня 2023 року**: прийнято в цілому.

Направлено на забезпечення виконання статті 20 “Боротьба з легалізацією (відмиванням)

коштів та фінансуванням тероризму” Розділу III “Юстиція, свобода та безпека” Угоди про асоціацію щодо імплементації відповідних міжнародних стандартів у сфері запобігання та боротьби з легалізацією (відмиванням) коштів та фінансуванням тероризму, зокрема стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (FATF) і стандартів, рівнозначних тим, які були прийняті Європейським Союзом, зокрема виконання вимог [Директиви ЄС 2018/843 від 30 травня 2018 року](#) про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму та про внесення змін до Директив 2009/138/ЄС та 2013/36/ЄС.

□ [Проект Закону України №10180 “Про внесення змін до Закону України “Про загальну безпечність нехарчової продукції” щодо заборони виробництва засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів”](#) від 23.10.2023

Має забезпечити виконання Статті 56 “Зближення технічного регулювання, стандартів та оцінки відповідності”, Статті 57 “Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів” Глави 3 “Технічні бар’єри у торгівлі” Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею”, додатку III [Угоди про Асоціацію](#), пункту 194 Плану заходів з виконання Угоди про асоціації затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 “Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони” щодо удосконалення системи державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції для досягнення повної відповідності нормам ЄС та дотримання положення нормативних актів ЄС:

[Регламенту \(ЄС\) № 765/2008 Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008 року](#), що встановлює вимоги до акредитації та ринкового нагляду, пов’язані з маркетингом продукції, та скасовує Регламент (ЄЕС) № 339/93;

[Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 3 грудня 2001 року](#) про загальну безпеку продукції;

[Рішення № 768/2008/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008 року](#) про спільні рамки для маркетингу продукції та скасування Рішення Ради 93/465/ЄЕС.

□ [Проект Закону України №10140-1 “Про внесення змін до Закону України “Про судову систему і статус суддів” та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур судової кар’єри”](#) від 24.10.2023

Проект Закону є альтернативним до [проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про судову систему і статус суддів” та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур судової кар’єри»](#), реєстр.№ 10140 від 10.10.2023 року.

Має забезпечити виконання зобов’язань України відповідно до Додатку 1 до Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом щодо отримання Україною макрофінансової допомоги у сумі 18 млрд євро у сфері верховенства права, удосконалення відбору суддів, а також Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 червня 2023 року «Про прискорення судової реформи та подолання проявів корупції у системі правосуддя», затвердженої Указом Президента України № 359/2023 від 30 червня 2023 року, щодо необхідності розгляду питання про внесення змін до Закону України “Про судову систему і статус суддів” щодо запровадження психологічного опитування із застосуванням поліграфа як умови при доборі кандидатів на посаду судді місцевого суду, конкурсу на зайняття вакантних посад суддів апеляційних судів, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду з метою вироблення оптимальної та ефективної

процедури перевірки відповідності кандидатів у судді критеріям доброчесності, професійної етики або існування інших обставин, які можуть негативно вплинути на суспільну довіру до судової влади у зв'язку з призначенням такого кандидата на посаду судді.

□ [Проект](#) Закону України №10178 “Про внесення змін до статті 31 Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення порядку здійснення кримінального провадження Вищим антикорупційним судом” від 23.10.2023

Має забезпечити виконання Статті 14 “Верховенство права та повага до прав людини і основоположних свобод”, Статті 22 “Боротьба зі злочинністю та корупцією” Розділу III «Юстиція, свобода, безпека» [Угоди про Асоціацію](#), пункту 59 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 “Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони” реалізація положень законопроекту сприятиме виконанню [рекомендації № 3 Європейської Комісії щодо членства України в Європейському Союзі](#) стосовно посилення боротьби з корупцією, зокрема на високому рівні, шляхом активних та ефективних розслідувань, а також забезпечення належної динаміки судових справ та винесених вироків.

Детальний аналіз впливу проект №10180 від 23.10.2023 Закону України “Про внесення змін до Закону України "Про загальну безпечність нехарчової продукції" щодо заборони виробництва засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів”

23 жовтня 2023 року внесено у Верховну Раду України законопроект “Про внесення змін до Закону України "Про загальну безпечність нехарчової продукції" щодо заборони виробництва засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів”, який зареєстровано №10180 від 23.10.2023.

□ [Проект](#) Закону України №10180 “Про внесення змін до Закону України "Про загальну безпечність нехарчової продукції" щодо заборони виробництва засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів” від 23.10.2023

Має забезпечити виконання Статті 56 “Зближення технічного регулювання, стандартів та оцінки відповідності”, Статті 57 “Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів” Глави 3 “Технічні бар’єри у торгівлі” Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею”, додатку III Угоди про Асоціацію, пункту 194 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, затвердженого [постановою](#) Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 “Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони” щодо удосконалення системи державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції для досягнення повної відповідності нормам ЄС та дотримання положення нормативних актів ЄС:

[Регламенту \(ЄС\) № 765/2008 Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008 року](#) що встановлює вимоги до акредитації та ринкового нагляду, пов’язані з маркетингом продукції, та скасовує Регламент (ЄЕС) № 339/93;

[Директиви 2001/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 3 грудня 2001 року](#) про загальну безпеку продукції;

[Рішення № 768/2008/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008 року](#) про спільні рамки для маркетингу продукції та скасування Рішення Ради 93/465/ЄЕС.

В обґрунтуванні в пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» щодо заборони виробництва засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів» зазначено:

“У соціальних мережах поширено інформацію стосовно виробництва та реалізації засобів для дератизації, зокрема, цурачої отрути у вигляді схожому із солодощами, що може бути вкрай небезпечним для життя та здоров'я людини. Безпека даної продукції повинна забезпечуватись не лише належною якістю, але й унеможливленням, через схожість із продуктами харчування, випадковим вживанням, особливо дітьми. Враховуючи, що цурача отрута та інші засоби дератизації є у вільному продажі, вбачається необхідним врегулювати питання щодо заборони виробництва засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів.”

Відповідно до **Статті 56 “Зближення технічного регулювання, стандартів та оцінки відповідності” Глави 3 “Технічні бар'єри у торгівлі” Розділу IV “Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею”, додатку III Угоди про асоціацію** передбачено, що Україна вживає необхідних заходів з метою поступового досягнення відповідності з технічними регламентами ЄС та системами стандартизації, метрології, акредитації, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду ЄС та зобов'язується дотримуватися принципів та практик, викладених в актуальних рішеннях та регламентах ЄС, зокрема в **Рішенні Європейського Парламенту і Ради № 768/2008/ЄС від 9 липня 2008 року** про загальну структуру (систему) маркетингу продукції та анулювання **Рішення Ради № 93/465/ЄЕС та Регламенті Європейського Парламенту і Ради № 765/2008/ЄС від 9 липня 2008 року** про встановлення вимог для акредитації і ринкового нагляду, що стосується торгівлі продукцією, та анулювання Регламенту (ЄЕС) № 339/93.

Для досягнення цілей Україна повинна відповідно до графіку **Додатка III** до цієї Угоди:

- i) імплементувати відповідні положення acquis ЄС до свого законодавства;
- ii) здійснити необхідні адміністративні та інституційні реформи, необхідні для виконання цієї Угоди відповідно до Угоди про **оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів** (Угода АСАА), зазначеної у статті 57 цієї Угоди;
- iii) запровадити ефективну та прозору адміністративну систему, яка необхідна для імплементування цієї Глави.

Україна поступово впроваджує звід Європейських стандартів (EN) як національні стандарти, зокрема **гармонізовані європейські стандарти, добровільне застосування яких вважається таким, що відповідає вимогам законодавства**, зазначеного у Додатку III до цієї Угоди. Одночасно з таким впровадженням Україна скасовує конфліктні національні стандарти, зокрема застосування міждержавних стандартів (GOST/ГОСТ), розроблених до 1992 року. Крім цього, Україна поступово вживатиме інших необхідних заходів щодо виконання умов набуття членства згідно з вимогами, що застосовуються до повноправних членів європейських організацій зі стандартизації.

Законопроект має на меті **заборонити виробництво засобів для дератизації у вигляді харчових продуктів.**

Законопроектом пропонується встановити **заборону** для виробників нехарчової продукції у Законі України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» здійснювати **виробництво засобів призначених для дератизації у вигляді, тотожному із виглядом харчових продуктів включаючи солодощі**. Основними актами законодавства у даній сфері праввідносин є Конституції України, **Закон України «Про загальну безпечність нехарчової продукції».**

Реалізація законопроекту **не потребує додаткових витрат** з Державного бюджету України. Ухвалення законопроекту **сприятиме безпечному використанню засобів для дератизації та забезпечить необхідну безпечність нехарчової продукції, яка призначена для дератизації, у відповідності стандартам ЄС.**

Однак, проблема щодо безпечності нехарчових продуктів виявляється серйознішою. Аналіз виконання зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, свідчить, що загальний прогрес у **виконанні зобов'язань щодо захисту прав споживачів** виконано на 80%, зокрема Кабінетом Міністрів України на 78% та Верховною Радою України на 83%; у **виконанні зобов'язань щодо технічних бар'єрів у торгівлі** виконано на 88%, зокрема Кабінетом Міністрів України на 87% та Верховною Радою України на 91%.

На жаль, ряд зобов'язань України щодо **забезпечення безпеки продукції залишаються невиконаними** завдання щодо:

- **Створення та забезпечення функціонування інформаційних систем державного ринкового нагляду** (Термін виконання: 31.10.2017),
- **Отримання Україною доступу до системи [RAPEX](#)** (Термін виконання: 31.10.2020) системи швидкого сповіщення ЄС про небезпечні нехарчові продукти.

Також, **невиконаними є ряд зобов'язань України щодо забезпечення технічних бар'єрів у торгівлі, зокрема щодо безпечності промислової продукції:**

- **Забезпечення проведення перевірки відповідності законодавства, стандартів та інфраструктури України до вимог ЄС з метою підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА) для перших пріоритетних секторів промислової продукції** (Термін виконання: 31.12.2017)
- **Забезпечення проведення перевірки відповідності законодавства, стандартів та інфраструктури України до вимог ЄС з метою підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА) для подальших пріоритетних секторів промислової продукції** (Термін виконання: 01.09.2022).

Проблему забезпечення безпеки нехарчових продуктів в різних сферах **необхідно вирішувати комплексно** із застосуванням всіх практичних заходів та кращих практик ЄС.

Автор: Ярослав Сидорович